

İçkili Dizeler

– ERHAN TIĞLI · 01 Haziran 2013

İÇKİLİ DİZELER- İÇEN İÇİLEN ŞİİRLER

"Bedmaye olan anlaşılır meclis-i meyde

İşret güher-i âdemi temyize mihenktir" diyor Ziya paşa. İnsanın iyi ya da kötü oluşunun içki meclisinde anlaşıldığını söylüyor, içki meclisini mihenk taşı olarak görüyor. Bir başka şiiirinde de, "İç bâde güzel sev var ise akl-ı şuurun/ Dünya var imiş yok imiş ne umurun" diyordu. Bir şarkıda sevgili içmeye çağırılıyor:

"Gel ey denizin nazlı kızı, nuş-i şarap et/ Mestane bakışlarla beni mest-i harap et!"

Şaraplı, içkili şarkılarımız epeyce boldur: "Şarap mahzende yıllanır, aşkın kalbimde yıllanıyor/ İkisini bir anda içtim, inan içim yanıyor."

"İçelim a dostlar, sermest olalım.", "Elveda meyhaneci, artık kalamıyorum/ Bir başkayım bu akşam, sarhoş olamıyorum/ Ayın kadeh, aynı mey, bir tat alamıyorum."

"Kimi dertten içermiş kimi neşeden/ Kimi yar elinden kimi şişeden..."

Bir şarkıda ise ayrılık şaraba benzetiliyor:

"Belki bir sabah geleceksin lakin vakit geçmiş olacak

Gönül hicran şarabından yudum yudum içmiş olacak."

Koskoca şeyhülislam bile içki dağıtan güzelden içki istiyor:

"Sun sagarı saki bana mestane desinler

Uslanmadı gitti o divane desinler".

Divan edebiyatında aşk ve içki birbirine benzetilirler, çünkü ikisi de insanı kendinden geçirirler, bir hoş ederler. Baki bizleri yemeye içmeye çağırıyor:

"İçelim lal-i müzabı saçalım cüraları

Hak-i gülzarı bugün kan-ı bedahşan edelim".

Bir başka gazelinde de içki kadehini güle, içip şarkı söyleyen kişiyi de bülbüle benzetiyor: "Sakiya cam-ı mey ne hoş gül olur/ Kim alırsa eline bülbül olur".

Hoca Dehhani bir kadehle kendisini üzüntüden kurtaran güzele gönül hoşluğu diliyor:

"Bir kadehle bizi saki gamdan azat eyledi

Şad olsun gönlü anın gönlümü şad eyledi"

Ömer Hayyam, sofuya şaraba saygı göstermesini söylüyor:

"Ey zahit şaraba eyle ihtiram

İnsan ol cihanda bu dünya fani

Ehline helaldir na- ehle haram

Biz içeriz bize yoktur vebali"

Halk ozanları da aşkı içkiye benzetirler ama içki içmekten pek söz etmezler. Karacaoğlan bir şiiirinde sevgiliye, "Ak göğsünün altı zezem pınarı/ İçsem öldürürler içmesem öldüm" diye sesleniyor...

Nedim, bir gazelinde sevgilisinin al yanaklarını şaraba benzetiyor: "Mey süzölmüş şışeden ruhsarı al olmuş sana". Sevgiliye duyduğu hayranlık onu içki içmişe döndürüyor ve gönlüne şöyle soruyor: "Sen ne camın mestisin aya kimin hayranısın/ Kendin aldırдын gönöl noldun ne hal olmuş sana".

Hıristiyan güzeli kendisine içki içer misin diye sormuştur. Şair bu müşkül soru karşısında ne yapacağını bilemez, gönlünden medet umar:

"O büt-i tersa sana mey nuş eder misin demiş
El aman ey dil ne müşkülter sual olmuş sana"

(Şairin müşkül durumda kalması şundan: İçkiyi içse günah, içmese güzele ayıp olacak...)

Bir başka şiirinde ise sevgilinin sunduğu içkiyi reddetmeyeceğini belirtiyor:

"O şuhun sunduğu peymaneyi reddetmeyiz elbet
Onunla böylece ahdetmişiz peymanımız vardır"

Sevgili şeker gibi tatlı gülüşüyle kendisini içki meclisine kadeh etmiştir. Ondan içkiyi yarım sunmasını istiyor, çünkü tamam olmuştur...

"Bir şeker handeyle bezm-i şevke cam ettin beni
Nim sun peymaneyi saki tamam ettin beni"

Sevgili bir elinde gül, diğere elinde kadehle gelmiştir. Şair hangisini alacağını bilemez.

"Bir elinde gül bir elde cam geldin sakiya
Hangisin alam gülü yahut ki camı ya seni"

Sevgili coşmuş, içki masasının üstünde oynamaktadır ama içkileri dökerim diye ayağını sakınarak basmaktadır. Şair bu duruma dayanamaz, ona şöyle der:

"Ayağın sakınarak basma aman sultanım
Dökölen mey kırılan şışe-i rindan olsun"

Şairimiz içkiyle o kadar içli dışlı olmuştur ki, laleyi bile kadehe benzetir:

"Bir nim neşe say bu cihanın baharını
Bir sağar-ı keşideye tut lalezarını"

Ahmet Haşim'e göre aşk içki gibidir:

"Ateş doludur tutma yanarsın/ Şu karşıdaki gülğün piyale"

Yahya Kemal, yaşama zevkini içki olarak gösterir: "İçtik bu nadir içkiyi yıllarca kanmadık/ Böyle bir zevke bir ömür yetmiyor yazık!"

Gazellerinde de divan şairleri gibi içkiden söz eder:

"Bir şi'r mest edince şarab-ı ezel gibi
Her mısrayla vehmolunur en güzel gibi"

"Mümkün müdür hayatımız ey meh sen olmasan
İçtikçe gül-be- gül açılan Gülşen olmasan."

"Gülerdi taht-ı zerrin üzre Cem gülşende güllerle
Sebu-endam sakiler elinden bâde geldikçe"

"Cem bezm-i camı kurduğu gün şad olun dedi

Ey dilharablar için abad olun dedi"

Görüldüğü gibi, şairimiz şiirin mest etmesiyle onun, kişilere en güzel gibi geleceğini, hayatın, içtikçe gül bahçesinin gülleri gibi açılan ay yüzlü güzel sayesinde olacağını söylüyor. Şarabı bulan Cem'in gül bahçesinde güllerle altın bir taht üzerinde güldüğünü, testi endamlı güzellerin elinden içki içtikçe neşelendiğini belirtiyor. Cem, içki meclisini kurduğu gün, gönlü harap olanlara için, bayındır olun, demiştir...

Behçet Necatigil yaşama sarhoşudur: "Ben şayet sarhoşsam delil gösterin içtiğime."

Bedri Rahmi aşk ve yaşama sarhoşluğunu şöyle dile getirir:

"Sarhoşum çok şükür dilediğim gibi

Bir ben yok artık benden içeri

Onunla göz göze diz dizeyiz

Sarhoşum, sarhoşum, sarhoş

Çok şükür biz bizyiz.

Sarhoşum

Caddenin göbeğine oturmuşum

Aklıma eserse sırtüstü yatabilirim

Nara atabilirim

Kem gözler umurumda değil

Ben kendi gözlerimden kurtulmuşum.

Sarhoşum, sarhoşum, sarhoş

Doğrudur

Bırakın bağırayım avazım çıktığı kadar

Görüp göreceğim rahmet budur."

Rakı şişesinde balık olmak isteyen Orhan Veli bakın ne soruyor:

"Dağ başındasın/ İşin gücün hasretlik/ İçmeyip ne halt edeceksin?"

M. Sıtkı Akozan da aynı duygular içindedir:

"Dalında solarken akşamın gülü

Ufuktan çözülmüş güneşin tülü

Dinlerken kırlarda yanık bülbülü

İçmesem bir türlü, içsem bir türlü.

Akşam üstü çatmış kerahat demi

Kurmuştur erenler meclisi Cemi

Başımda eserken hicran meltemi

İçmesem bir türlü, içsem bir türlü."

Ümit Yaşar, sevgilinin güzelliğini şaraba benzetiyor: "Güzelliğin/ Bir eski şarap gibi/ Sızıyor

parmak uçlarından."

Nabi; İçki kadehinin içki meclisinde gidip gelişini denizdeki met cezir olayına benzetiyor: "Bezm-i safaya sağar gelir gider/ Guya ki cezrü med ile derya gelir gider".

Bu met cezir olayı fazla olmamalı, yoksa meclis zevk safa meclisi değil, eza, cefa meclisi olur. Denizin dalgalanması uzun sürerse denize düşer, sarılacak yılan bulamayız!

Nesimi sofuların içkiye haram deyişine kızıyor:

"Sofular haram demişler bu aşkın şarabını

Ben doldurur ben içerim o yar benim kime ne"

Neyzen Tefvîk'e içki nasıl içilir diye sormuşlar. "Adam gibi" demiş. Biz de içeceksek adam gibi içelim. İçkiyi burnumuzla değil ağızımızla içelim ve her şeyin azı karar, çoğu zarardır. Bunu iyi bilelim. Yaşamak adlı şarabın tadını çıkarmaya bakalım.

Erhan Tığlı

www.blogcu.com/erhantigli
